

Briselē, 25.6.2013
COM(2013) 436 final

2013/0207 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par kontroles pasākumu piemērošanu 5-(2-aminopropil)indolam

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Padomes Lēmums 2005/387/TI par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām¹ paredz trīspakāpju procedūru, kurai noslēdzoties var uzsākt kontroles pasākumu piemērošanu jaunajai psihoaktīvajai vielai visā Savienībā.

Saskaņā ar minētā Padomes Lēmuma 6. panta 1. punktu Padomes 2013. gada 22. janvārī prasīja² novērtēt riskus, ko rada jaunās psihoaktīvās vielas 5-(2-aminopropil)indola lietošana, ražošana un nelikumīga tirdzniecība, kā arī organizētās noziedzības iesaisti un kontroles pasākumu iespējamās sekas.

5-(2-aminopropil)indola radītos riskus novērtēja Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (*EMCDDA*) zinātniskā komiteja, rīkojoties saskaņā ar Padomes lēmuma 6. panta 2., 3. un 4. punkta noteikumiem. Zinātniskās komitejas priekšsēdētājs 2013. gada 16. aprīlī iesniedza Komisijai un Padomei riska novērtējuma ziņojumu.

Riska novērtējuma galvenie rezultāti ir šādi.

- (1) 5-(2-aminopropil)indols ir sintētisks indola atvasinājums ar aizvietotāju indola gredzena sistēmas fenola grupas pusē. Šķiet, ka tā ir stimulējoša viela, kurai var būt arī halucinogēna iedarbība. Neraugoties uz to, ka tā struktūra ir līdzīga plašāk pazīstamiem savienojumiem, piemēram, alfametiltriptamīnam (*AMT*), 5-(2-aminopropil)benzofurānam (*5-APB*) un starptautiski kontrolētai narkotiskai vielai 3,4-metilēndioksiamfetamīnam (*MDA*), 5-(2-aminopropil)indola iedarbību nevar salīdzināt ar minēto vielu iedarbību, jo tā iedarbības mehānismiem piemīt potenciālas atšķirības.
- (2) Šķiet, ka 5-(2-aminopropil)indola akūtais toksiskums izraisa cilvēkiem tādu nelabvēlīgu ietekmi uz veselību kā tahikardiju un hipertermiju un var arī izraisīt midriāzi, uzbudinājumu un tremoru. Turklāt 5-(2-aminopropil)indols var mijiedarboties ar citām vielām, tostarp zālēm un stimulantiem, kas iedarbojas uz monoaminergisko sistēmu.
- (3) Kopš 2012. gada septiņas dalībvalstis, kā arī Horvātija un Norvēģija ir konstatējušas 5-(2-aminopropil)indolu un par to informējušas *EMCDDA* un Eiropolu. Laikposmā no 2012. gada aprīļa līdz augustam četras dalībvalstis ir ziņojušas par 24 nāves gadījumiem, kur pēcnāves analīzē ir konstatēta vai nu viena paša 5-(2-aminopropil)indola klātbūtne, vai savienojumā ar citām vielām, un trīs dalībvalstis ir ziņojušas par 21 gadījumu, kurā konstatēta intoksikācija bez nāves iestāšanās, kas bija saistīta ar jauno psihoaktīvo vielu. Ja šī jaunā psihoaktīvā viela kļūtu plašāk pieejama un lietota, ietekme uz atsevišķu cilvēku un sabiedrības veselību kopumā varētu būt ievērojama.
- (4) 5-(2-aminopropil)indolam nav zināmas, noteiktas vai atzītas ārstnieciskas vērtības vai pielietojuma, un, atskaitot to, ka tas tiek izmantots kā analītisks atsaucē standarts, kā arī zinātniskajos pētījumos, nav norāžu, ka tas tiktu izmantots citos nolūkos.

Saskaņā ar Padomes lēmuma 8. panta 1. punktu Komisija sešu nedēļu laikā no riska novērtējuma ziņojuma saņemšanas dienas vai nu iesniedz Padomei iniciatīvu par kontroles

¹ OV L 127, 20.5.2005., 32. lpp.

² Padomes dokuments Nr. 5284/13.

pasākumu piemērošanu jaunajai psihoaktīvajai vielai, vai arī iesniedz ziņojumu, kurā pamatots, kādēļ tā uzskata, ka šādu iniciatīvu nav nepieciešams iesniegt.

Kaut arī šobrīd joprojām nav daudz zinātnisku pierādījumu par 5-(2-aminopropil)indola vispārējiem riskiem, tomēr ir pamats šai vielai piemērot kontroles pasākumus visā Savienībā. Galvenais iemesls ir tāds, ka saskaņā ar informāciju, kas pieejama riska novērtējuma ziņojumā, 5-(2-aminopropil)indola akūtais toksiskums ir tāds, kas var radīt smagu kaitējumu cilvēku veselībai. Turklāt riskus vairo ziņas par to, ka daži lietotāji ir lietojuši 5-(2-aminopropil)indolu neapzināti kopā ar citām stimulējošām vielām vai to vietā.

Šā priekšlikuma Padomes lēmumam mērķis ir aicināt dalībvalstis piemērot 5-(2-aminopropil)indolam kontroles pasākumus un kriminālsodus, kā tas paredzēts to tiesību aktos atbilstīgi dalībvalstu saistībām saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas 1971. gada Konvenciju par psihotropām vielām.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par kontroles pasākumu piemērošanu 5-(2-aminopropil)indolam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Lēmumu 2005/387/TI (2005. gada 10. maijs) par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām³ un jo īpaši tā 8. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas iniciatīvu,

tā kā:

- (1) Riska novērtējuma ziņojumu par jauno psihoaktīvo vielu 5-(2-aminopropil)indolu, pamatojoties uz Lēmuma 2005/387/TI 6. pantu, sagatavoja Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra paplašinātās Zinātniskās komitejas īpašā sanāksmē, un to iesniedza Komisijai un Padomei 2013. gada 16. aprīlī.
- (2) 5-(2-aminopropil)indols ir sintētisks indola atvasinājums ar aizvietotāju indola gredzena sistēmas fenola grupas pusē. Šķiet, ka tā ir stimulējoša viela, kurai var būt arī halucinogēna iedarbība. 5-(2-aminopropil)indols lielākoties ir konstatēts pulvera veidā, kā arī tabletēs un kapsulās, tas ir pieejams tirdzniecībā internetā un īpašos veikalos (*head shops*), un to bieži reklamē kā "pētniecības ķīmisko vielu". Tas ir arī konstatēts par *Benzo Fury* dēvēta izstrādājuma, ko tirgo kā "legālu eiforijas izraisītāju" (*legal high*), paraugos, un arī tabletēs, kas līdzinās *ecstasy*.
- (3) Pieejamā informācija un dati vedina domāt, ka 5-(2-aminopropil)indola akūtais toksiskums var izraisīt cilvēkiem tādu nelabvēlīgu ietekmi uz veselību kā tahikardiju un hipertermiju un var arī izraisīt midriāzi, uzbudinājumu un tremoru. 5-(2-aminopropil)indols var mijiedarboties ar citām vielām, tostarp zālēm un stimulantiem, kas iedarbojas uz monoamīnērgisko sistēmu. Konkrētu 5-(2-aminopropil)indola fizisko iedarbību uz cilvēkiem ir grūti noteikt, jo nav publicēti pētījumi, kuros būtu novērtēts tā akūtais un hroniskais toksiskums, iedarbība uz psihi un uzvedību un atkarības izraisīšanas potenciāls, un trūkst informācijas un datu.
- (4) Kopumā laikposmā no 2012. gada aprīļa līdz augustam ir reģistrēti 24 nāves gadījumi četrās dalībvalstīs, saistībā ar kuriem pēcnāves analīzes paraugos ir konstatēta vai nu viena paša 5-(2-aminopropil)indola klātbūtne, vai savienojumā ar citām vielām. Lai gan nav iespējams precīzi noteikt 5-(2-aminopropil)indola lomu visos šajos nāves gadījumos, dažos gadījumos tas ir konkrēti norādīts kā nāves iemesls. Ja šī jaunā psihoaktīvā viela kļūtu plašāk pieejama un lietota, ietekme uz atsevišķu cilvēku un sabiedrības veselību kopumā varētu būt ievērojama. Nav pieejama informācija par to, kādus sociālus riskus rada 5-(2-aminopropil)indols.

³ OV L 127, 20.5.2005., 32. lpp.

- (5) Deviņas Eiropas valstis ir ziņojušas Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centram un Eiropolam, ka tās ir konstatējušas 5-(2-aminopropil)indolu. Attiecībā uz 5-(2-aminopropil)indola lietošanu nav pieejami dati par tā izplatību, taču pieejamā ierobežotā informācija vedina domāt, ka to varētu lietot līdzīgā vidē kā citus stimulantus, piemēram, mājās, bāros, naktsklubos, mūzikas festivālos.
- (6) Nav informācijas, kas liecinātu, ka 5-(2-aminopropil)indolu izgatavo Savienībā, un nav pierādījumu, kas liecinātu par organizētās noziedzības iesaisti šīs jaunās psihoaktīvās vielas izgatavošanā, izplatīšanā vai piegādē.
- (7) 5-(2-aminopropil)indolam nav zināmas, vispāratzītas vai apstiprinātas ārstnieciskas vērtības vai pielietojuma, un Savienībā nav izsniegta šīs jaunās psihoaktīvās vielas tirdzniecības atļauja. Atskaitot tā izmantošanu par analītisko atsauces standartu, kā arī zinātniskajos pētījumos, nav norāžu, ka to izmantotu citos nolūkos.
- (8) Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā 5-(2-aminopropil)indols nav ticis novērtēts un šobrīd netiek novērtēts. Divas dalībvalstis šo jauno psihoaktīvo vielu kontrolē saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ievērojot saistības, kas paredzētas Apvienoto Nāciju Organizācijas 1971. gada Konvencijā par psihotropām vielām. Piecas Eiropas valstis 5-(2-aminopropil)indola kontroles nolūkos piemēro tiesību aktus par jaunām psihoaktīvām vielām, bīstamām precēm vai zālēm.
- (9) Riska novērtējuma ziņojums liecina, ka trūkst zinātniski pierādītu faktu par 5-(2-aminopropil)indolu, un norāda, ka būtu nepieciešami turpmāki pētījumi, lai noteiktu, kādus veselības un sociālos riskus tas rada. Tomēr pieejamie pierādījumi un informācija ir pietiekams pamats, lai 5-(2-aminopropil)indolam piemērotu kontroles pasākumus visā Savienībā. Ņemot vērā tā radītos veselības riskus, ko apliecina tas, ka ir konstatēta tā klātbūtne vairākos nāves gadījumos, par ko ziņots, faktu, ka lietotāji var to lietot, pašiem to nezinot, un to, ka šai vielai nav ārstnieciskas vērtības vai pielietojuma, 5-(2-aminopropil)indolam būtu jāpiemēro kontroles pasākumi visā Savienībā.
- (10) Tā kā sešas dalībvalstis jau kontrolē 5-(2-aminopropil)indolu, piemērojot dažādu veidu tiesību aktu noteikumus, kontroles pasākumu piemērošana šai vielai visā Savienībā palīdzētu izvairīties no šķēršļu rašanās pārrobežu tiesībaizsardzībā un tiesu iestāžu sadarbībā un aizsargātu lietotājus pret riskiem, kādus var radīt tā lietošana,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo jaunajai psihoaktīvajai vielai 5-(2-aminopropil)indolam piemēro kontroles pasākumus visā Savienībā.

2. pants

Dalībvalstis *[vienu gadu pēc dienas, kurā publicēts šis lēmums,]* veic vajadzīgos pasākumus saskaņā ar saviem tiesību aktiem, lai 5-(2-aminopropil)indolam piemērotu kontroles pasākumus un kriminālsodus, kā tas paredzēts to tiesību aktos atbilstīgi dalībvalstu saistībām saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas 1971. gada Konvenciju par psihotropām vielām.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*